

Latweefchu Uwifes.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 2. Zettortdeenâ 12tâ Janwara 1828.

No glahbschanas lahdes, lohpu mehrâ.

Mehs ar ween wehl dsirdam no breefmiga lohpu mehra Zelgawas tuwumâ, un mums irr bail, ka ta nelaine arri ne nahktu pee mums. Gan meh's effam lassijuschi Uwifes un dsirdeischi basnizâs fluddinaht, ka prett scho mehri ne kahda sahle ne palihds, un ka winsch lohtri peelihpams effoht —; un ja grihb drohschi aiskaweht schahs fehrgas isplattischanu — un winnu paschu pawissam isdeldeht, tad buhs bes schelastibas wissus lohpus nokaut, kas tahdâ weetâ dsihwo, fur lohpu mehri's wissu papreeksch rahdahs. Wet kursch fainmeeks to labpraht darrihs? Kursch ne zerreh's, kaut kahdu gabbalu wehl glahbt? Un tapeh'z-daschi namma tehwi no bailibas fluffu zeetihs, ja arri ta nikna fehrga winnu laidaros rahditohs. Wet pa tam starpam ta fehrga jau fainniu lohpus buhs faheruffi. Baijaga nokaut wainigus un newainigus lohpus, kad mehri's zellahs! To labbi warr fazzist — bet gruhti irr darriht. Kas gan semmes kohpejam to leelu skahdi atmaksahs? — Kas winnam palihdseh's tahdu nelaimi panest? — Rai meh's dibbinajam, appatsch augstas waldischanas usraudsischanas, weenu glahbschanas lahdi prett tahdu lohpu mehri. Itweens, kas lohpus turr, lai buhtu semmeeks, pilsehtneeks, woi kungs, lai maksfa ifgadd no katra lohpu gabbala weenu fudraba kapetu. — Tas istaistitu us fainneeku 10 lihds 20 kapetus par gaddu — un us kahdu leelu muischu 2 lihds 4 rublus. Kad nu schi nauda ifgadda taptu falassita un us angleem isdohta — tad drihs fanahktu pulku naudas, ar fo warretu palihdseht tam nelainigam, kas sawus lohpus zaur mehri buhtu saudejis. Arri no teem wehrscheem, kas no Guddu semmes pee mums nahk, warretu kahdu muitu

nemt, tikpat pa kapetu no gabbala. Kad tad kahdâ weetâ ihstais lohpu mehri's irr zehlees, tad pehz teefas dakteru atsichchanas wissu lohpi tahdâ weetâ taptu nokauti un eerakti, un pehz, kad jau wiss atfal skaidrs un tihrs no lihpschanas breefmas, tas namma tehws no glahbschanas lahdes dabbutu tik dauds lohpus, jeb naudu us tik dauds lohpeem, ka winsch zaur mehri saudejis irr. Warr buht, ka schis padohms skubbina zittus gudrakus un augstakus kungs scho leetu wehl wairak apdohmaht un tahdu labbu eestisichchanu teescham ezelt Kurseunnê un Widsemnê.

Lundberg,

Birschu un Sallas draudses mahjitais.

Kahdas jaunâs sinnas no bittehm.

Pasaule paleek arween gudraka wissâs leetas un wissâ buhschanâ. Ir dehl mihteem dahrsa lohpineem taggad dauds wairak sinnam un probtam pahr muhsu wezztehweem. Itdeenâs wehl winnas wehrâ leek, un allasch wehl pee winneem nomanna scho to jaunu leetu. Ir muhsu semmê dauds bischu draugi un kohpeji, tad scheem gan ne reeb's tê lassih't, tahdas leetas pahr bittehm, fo ir paschi wezzi bittineeki, warr buht, wehl ne sinnahs, un kas teem tomehr derr sinnaht.

1) Kad gaddahs, ka bischu mahre *) par seemu mirst, tad meddigas bittes lihds ar

*) Gan labbi sinnu, ka Latweefchi to sawâ wallodâ par tehwinu sauz; bet tikpat labbi arri wisseem bittineekeem seim sinnama leeta, ka schi naw tehwinseh, bet mahtite, un probti weeniga mahte un waldbneeze par wissu bischu pulku, fo zittas bittes kâ tahdu augsti zeemi, pahleeku miho un kohp (par fo Bahji, bischu mahti sawâ wallodâ arri par Behnineemu sauz, un gan pareisi). Nu lai tê runnadams no bischu mahtehur, ta ween winnu saulschu.

pirmahm puffedim pawassarâ gan seedôs
ffreij, isspirigstahs faulê, un paschas barro-
jahs, bet meddu ne medda, ne wasku krahj.
Tahda bischu faine irr pohstâ, ja ne warr
winnu iswillt tik ilgi, kamehr zittu masu
pulzinu tai warr peelikt par paligu.

2) Kad bischu mahte, papreefsch pabeigufi
fawas ohlites isdeht, ap seeda laiku no-
nihlft, bittes seedus nem, meddus darrina,
un barro jaunu meddigu bischu=fainiti jeb
kaphurus. Tik fo schee leeli isauguschi,
tad dehj tahdas ohlites (pautinus), no fur-
rahm isnahk tranni, jeb tehwinu, kas ne
strahda, kadehl zitti bittineeki tohs arri fauz
par faufahm bittelim. Schis nu wiss
winnu darbs un bischu spehks isnihks, kad
tam ne dohs zittu faini par beedreem.

3) Kad Kehninene jeb bischu mahte ap to laiku
fluhâ mirruffi, kad bittes paschâ pilnâ strah-
daschanâ, kad kanninas darrina un schuh-
nus schuhn, kad jaw papillam meddigu
bischu behrni, bet jauni tranni wehl ne buhs;
tad darba bittes trannu ohlinas gahda,
un tahdas isdehjuschas, winnas barro
trannu kapharus, un audsina jaunus teh-
winus. Kad schee panemmahs augt, tad
meddigas bittes muddigi kanninas darrina
preetfch mahtehm, eefsch tahm jaunas
mahttites leelas audsinadamas. Nr to dar-
bojahs kahdus 15 lihds 20 deenas, pehz
wezzas Kehnineenes (mahtes) mirschanas.
Wiss tohp tik gudri isdarrihts un isdohdahs
brihnischki, ka ir jaunas mahttites, ir jauni
tehwinu (jeb tranni) reisê ischkill, un reisê
mohstahs. Ne kad zittadi redsehâ. Ein-
nam gan, ka jaunas mahttites allasch eefsch
16 deenahm gattawas teek; bet kad wezza
bischu mahte nonihkuffi, tad 30 lihds 40 deenu
wajaga, eefam jaunas Kehnineenes gat-
tawas ischkillahs.

4) Kad bischu mahte mirst tanni laikâ, kad
jauni tranni jaw strohpâ irr, woi kad pat-
labban gribb ischkillt; tad darba bittes us
weefas darrina mahdu kanninas, eefsch fur-
rahm tad jaunas mahttites usbarro. Tad
ihsti labbi. Kad gribb tehwinus audseht,

un prahwu kanninu preefsch scheem ne irr
jaw gattawas, tad meddigas bittes masas
kanninas preefsch winneem ahtrunnâ pah-
taisa, tahs issteepdamas jeb garrakas is-
willdamas. Nu eefsch tahm ohlites dehj,
un tee jauni trannischki, kas us tahdu wihft
gaddahs, irr tikpat spehzigi un leeli, it ka
tee, kas zellahs no ihstas bischu mahtes
waiflas=darba.

Bet kâ gaddahs, ka daschâ strohpâ aplam
daudstrannu (tehwinu) atrohnahs? Klau-
fees, mihlais bittineeks! fo weens basuzas fungs
Sprantschu semnê, leels bischu kohpejs buh-
dams, par to raksta:

Es weenreis fanemmu it leelu bischu pulku; bet
pehz 5 deenahm bittes atstahje fawas mahjas,
un deefin kâ labpraht gribbejis un kâ nopuhle-
jees, ne warreju winnas ne guldinahk ne dab-
bucht, bet aisgahje un aisgahje. Nu ismekleschu
zeeti scho atstahdu strohpi, un atraddu 6 schuhnus
tur eefschâ, us kahdeem 8 tulleem garrus, eefsch
furreem bischu mahte wehl ne bij dehjuffi. Man
par brihnumu un preeku mannas bittes paschas
atkal pahrgahje mahjas, u bij wakkarâ tahdâ
pulkâ eefsch strohpa, ka man bij dohmaht, ka
kahdas wehlejas bittes buhs usmettufchees.
Behledams winnas patureht, nodohmaju sawâ
prahâ, tahm wehl kahdu wahfti pulzinu par
paligu doht. Mannas bittites strahdaja labbi,
meddeja meddu, pabeidse eetaischt eefahktas kan-
ninas, bet ne fahze jaunas darrimahk, ne krahje
seedus, un neaudseja behrnus. Tâ pahrgahje
3 neddelas. Newarredams wehl zittu kahdu pul-
zinu dabbucht, fo teem par beedreem peelikt, es
apnikku sawâ prahâ, panemmu scho strohpu un
pahrzehlu to us zittu weetu, fur lihds schim
brangs strohps ar it stipru faini bij stahwejis,
un scho stipru pulku es nolikku tanni weetâ, fur
mans wahjais strohps bij stahwejis, tâ, ka abbi
pahrmainti flua sawas weetas.

Bet kas nu bij? brihnums! wahja faine pee-
nehmahs par ihsti stipru pulku; eefahkti schuhn
audsin auge, un jauni flua darrinahi, un pehz
pahru neddelahm strohps bij schuhn pilns ar
leelahm kanninahm; ne zik ilgi jaw dabbuju
redseht ir weenu mahtes kanninu, un kaphuriti

tur eefschâ. Ras nu fait, nu man gattawâ
bischu spehks! tâ dohmaju.

Jaunas Rehnineenes pehrflitis jeb kamina
azzim redsoht issteepehks garrumâ it stipri, un
tiffe aisflehgts. Pehz 14 deenahm es winnu is-
nehmu ahra, un atraddu jaunu trannu (teh-
winu), bet nedsihwu.

Par to laika starpu, kad mahtes miggu pirmu
reis eeraudsiju lihds kamehr winnu pancindams
isnihzinaju, bij arri tee zitti tranni schinni strohpâ
isfchtihluschees, un bij tahdâ aplam leelâ pulkâ,
ka tik dauds ne redsehs kad ir no 6 stipreem pul-
keem wissus tehwinus jeb tramus kohpâ saliktu.
Schee kundsiini islihde wiffi reisâ weenâ deenâ ap
launagu laiku, un spindeleja brihnum, kamehr
apnikku dsirdeht winnu tukschu dseefnu. Tad
panehmis fwehpyamu, isdeldeju wissu pulku ar
duhmeem. No meddigu bischu behrneem it ne
weenu ne atraddu, bet II mahrzimus meddus un
I½ mahrzinu wassas.

Nu praassichu: kâ tas warreja buht, ka tahs
bittes, kas ap to laiku, fur tas stiprais spehks
fawas mahjas atstahje, un zittur bij, ka wissas
schahs bittes neaugligas palikke, ne kahdas kan-
ninas darrija, it ne kahdus behrnus ne audseja,
un kahpurus ne barroja? Kâ tas warreja tâ
notikt, kad zittas bittes lihds schinni pulkâ flua,
ka tad tudal gaddijahs tahds warrens trannu
(tehwinu) pulks? — Un kas par wainu bij,
ka bittes gluschi neaugligas bij, kad strohps wehl
ne bij kustinahs no weetas, un ka tudal pehz
weetu pahrnainischanas, bittes tik brihnum
waisligas palikke?

Schê irr ta waina. Igti ap bittehm dsihwo-
dams esnu skaidri nomannijis: ka tahdôs pul-
kôs ween rohdahs waisligas darba bittes
jeb meddigas bittes, kas ohles (pautinus) dehj,
fur bischu mahte mirrust. Tudal kad win-
nas wairs newaid, meddigas bittes darrina ittin
dauds tahdu sabeesufschu meddus fullu
preeksch mahtehm, ar ko kahpurus barroht,
kam winnas weetâ buhs nahkt. — Ja nu us
tahdu wihsu ween waisligas seedu bittes zellahs,
tad skaidri warr saprast, ka tas ne zittur bet tah-
dôs strohps ween tâ notiks un redsehts flus,
fur bittes tahdu sabeesufschu waislas fullu

preeksch mahitehm (jeb Rehnineenes ehdamu)
darrina, ko schahs (prohti darba bittes) tad
paschas bauda, un ehdamas waisligas paleek;
jo schi mahtes fulla darra winnu meesinas
augligas.

Wehl labbas leetas no bittehm.

Egiptes semmi gan wiffi labbi sinnat, mihli
Latweeschi! jaw-no Deewa raksteem. Ta irr
leela augliga semme, lohri kalnaina ihpaschi sawâ
augfchgallâ, par ko scho leelu semmes gabbalu
arri Augschsemmi jeb Augsch Egipti fauz.
Pee schahs klahr irr Widdus Egipte, un
trescha semmes dalla, kas pee juhras beidsahs,
tohp Leijas Egipte faukta. Simafcet kasin
arridsan, ka it leela uppe, ko Nihl fauz, scho
Egiptes semmi zaurtekt no weena galla lihds
ohtru, fur tad juhra gahschahs. No wezzeem
laikeem lihds scho baltu deenu Egiptes semmes
laudis bittes zeen, un dauds ar tahm darbojahs;
un kad Bihbelê lassam no tahdahm semmehm,
kas ar peenu un meddu tekt, tad fwehtiga
Egipte gan pee tahdahm lihds skaitama. Egiptes
Augschsemme wassaras fallums pastahw tikkai
par kahdeem 4 lihds 5 mehnescheem, un par to
ka tur pukku un seedu laiks dauds agraki sahahs
ne kâ Leijas Egipte, schahs puffes bittineeki, us
juhras puffi dsihwodami, scho leetu it gudri walko,
few un sawahm bittitehm par labbu. Prohti,
winni salassa dauds bischu strohpus un drawas no
kahdeem sahdscheem kohpâ, un guldina tohs eefsch
leclahm laiwahm, un ikweens apsihme sawu, ka
to warr pasiht. Tad ar scho laiwî kahdi wihri
us Nihlu eet us augschu, pamasam lihds paschu
Egiptes gallu; fur ween eerauga kahdu jauku
sahlainu puktainu weetu un seedus, tur apturr
pee mallahm un peeseen zeeti sawu laiwî pee
krastia. Deenimai austobt bittes tudal pa dauds
tuhstioscheem isstrej no drawahm, fanemm see-
dus gar upmallu, pahrnahkt kahrtu kahrtam par
deenu glabbahkt saldu nastinu. Waffarôs wissas
lihds atkal us mahjahm, ikweena pee sawa pulkâ,
fur peederr, un ne kad ne missahs. Us tahdu
wihsî kahdus 3 mehneschus us uhdeni dsihwoju-
schi, un wissas mihkstas weetas pahrstajigajuschî
ar sawahm bittehm, aireiji atkal atpakkal us

leiju dohdahs, un pahrvvedd farwas strahdneeze
 atkal us farwu dsiinteni farwâ semmê, fur nu par
 to laika starpu pilnis seedu laiks kluis. Nu tudal
 fittuschî sehtmallini atkal muddigi pee farwa
 darba, frahdami jauku faldunnu ay farwahm
 mahjahm wezzôs pasihstamos widdôs. Tahda
 strahdneeze irr mihla bitte.

Det arri gudri proht fargatees. Sinnam
 weenu augligu leelu fallu Waddus juhra, fur
 bittes labbi weeschahs. Zur irr tahds semmes
 schaurums starp divi juhrahm un stuhris ar
 augsteem stranjeem krasteem, fur wehsch brik-
 scham ahtri zellahs un stipri dausidamees plo-
 fahs. Gudras bittes, fas tur mahjo, ikreis,
 kad no strohpa isect seedôs, wehl tufschas un
 tapeh; arri weeglas buhdamas, tad papreetsch
 ispurrijahs pee semmes, lai finltis tahm pee-
 llyp pee puhkainas meesnas, ir spahrnu un kahju
 starpâ. Zaur to paleek smaggas, un wehsch
 tahs aplam wairs ne nesh prohjam nei no winnu
 zella wairs ne paschkeebj. Naug, fur faldais
 dahrsa lohpinsh arri gudrs farwâ tautâ! —
 Te warr fo mahzitees! R. S — 3.

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis u. t. j. pr.,
 no Tullumes aprinka teefas scheid wisseem tohp sin-
 namâs darrichts, fa ta mantoschanas grahmata jeb
 testamenta ta nomirruscha Ammesnuischas meldera
 Johann Kristian Hellwig imâ Bewrara deenâ schi
 gadda scheid taps walkam plehsta un paslubdinata.

Tullumê 5tâ Janwara 1828. 3
 (Z. S. W.) Brinden, teefas peeschdetais,
 (Nr. 14.) Siltchrs George Paul.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu walsis u. t. j. pr.,
 no Sasmakes pagasta teefas wiffi un jebkurri, kam pee
 ta Sasmakes meschafarga Stahwus, par furra man-
 tahm konkurse nospreesta tappusi, kautkahdas prassi-
 schanas jeb mellechanas buhtu, scheid tohp usazinati,
 wisewehlaki lihds 18tu Bewrara schi gadda, pee schihs
 pagasta teefas peeteiktees, jo peh; schi nolikta termina

neweens ne taps wairs ar farwahm prassischanahm
 peenemts un klaushts.

Sasmakes pagasta teefa 7tâ Janwara 1828.

Jannis Khepelt, pagasta teefas preetschneeks.
 U. Pauly, pagasta teefas stihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Gohdibas,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis u. t. j. pr.,
 tohp no Sohdes pagasta teefas wiffi parradu beweji
 ta Sohdes fainneeka Namman Mikela, fas farwas
 mahjas wairs nespehdams waldbiht, atdewis, un par
 furra mantu zaur schihs teefas spreedunnu konkursis
 nolikt, aizinati, lai katriis, kam taisnas prassischanas
 no jau augscham teikta fainneeka buhtu, pee saude-
 schanas farwas teefas, eelsch diweem mehnescheem,
 un prohti lihds 24tu Janwara 1828ta gadda, fas par
 to weenigu un isflehdsamtu terminu nolikt, pee schihs
 teefas peeteizahs.

Sohdes pagasta teefa 24tâ Nowembera 1827. 1

Pihle, pagasta teefas wezzakais,
 Sternfels, teefas stihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Eelsch Krohna Kurfschumuischas irr labbi iskultiti
 linni, 120 kopelus sudraba par pohdu, pahrdohdami. 1

Us Jahneem 1828 ta pee Krohna Zehkabamuischas
 peederriga mohderschana no Daggumuischas, un tas
 Spradschu frohgs us renti irr isdohdami; turpat
 arridsan labs buhmeisters preetsch namwabuhweschanu
 tohp meklehts. 1

Eelsch Kalnamuischas, 4 juhdses no Zelgawas, un
 winnas peezahm lohpuumuischahm wiffas flauzamas
 gohwis no Jahneem 1828 us renti taps isdohdas par
 tahdahm norunnaschanahm, fa tee gan warr ar meeru
 buht. Kam tilh, tee wairak sinnu dabhuhs no 3
 tahs muischas waldischanas.

Prischas dahrsa saknes un wiffadas fihkas lectas,
 pufku sehla, labbi auglu kohki, leeli un fihli un kas
 wehl, irr dabujami pee Gedaschke atraitnes Zelgawâ
 eelsch Salkas muischas elas. Kahda isteischana
 wahzwallda, fur wis ihpaschi irr apsihmehts, drihs 3
 taps isdohda.

Dahrsneeks G. H. Lablact.

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.

No. 16.